

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра фізіології людини і тварин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Таврилюк С. В. *С. В. Таврилюк*

Протокол № 2 від 19.10. 2018 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФІЗІОЛОГІЇ»

підготовки бакалавра

спеціальності 091 «Біологія»

освітньої програми (спеціалізації) «Біологія»

Програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень у фізіології» підготовки бакалавра, галузі знань 09 «Біологія», спеціальності 091 «Біологія», за освітньою програмою «Біологія»

Розробник: Поручинський А. І., кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізіології людини і тварин

Рецензент: Степанюк Я. В., к.б.н., доцент кафедри зоології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри фізіології людини і тварин.

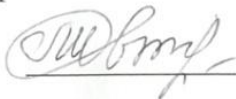
Протокол № 1 від 05 09 2018 р.

Завідувач кафедри: проф. Моренко А. Г.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією біологічного факультету.

Протокол № 1 від 12 09 2018 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету

доц. Шварц Л. О.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	09 «Біологія», 091 «Біологія», «Біологія» «Бакалавр»	Вибіркова навчальна дисципліна
Кількість годин/кредитів 4 / 120		Рік навчання3-й
		Семестр 5-ий
		Лекції 32 год.
		Практичні16 год.
		Лабораторні 16 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота48 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень у фізіології» є висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами. Оволодіння методологією і методами дослідження сприяє розвитку раціонального творчого мислення, оптимальної організації наукової творчості. Основними завданнями курсу «Основи наукових досліджень у фізіології» є: ознайомити з сучасними теоретичними засадами наукових досліджень; навчити майбутніх спеціалістів обґрунтовувати актуальність обраної теми дослідження, обирати оптимальні шляхи досягнення мети і розв'язання поставлених у роботі завдань, визначати об'єкт і предмет дослідження, аналізувати науково-методичну літературу, а також попередній досвід роботи науковців, літературно і технічно оформляти наукові результати, визначати їх практичну значущість і наукову новизну.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти будуть знати теорію наукових досліджень, зокрема критерії науковості знань, види наукових досліджень; організаційну структуру науки; форми наукової комунікації; особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів; структуру і логіку наукового дослідження; загальну методологію наукової творчості; методи пошуку і обробки наукової інформації; загальні вимоги щодо підготовки, оформлення і захисту курсових (дипломних) робіт.

Студенти будуть володіти методами і технологіями організації науково-дослідницької діяльності; проводити теоретичні і експериментальні дослідження у сфері реклами і зв'язків з громадськістю; оформлювати наукові результати згідно вимог Міністерства освіти і науки України та Вищої атестаційної комісії України; переводити наукові знання у площину практичного використання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години / 1,5 кредити ECTS.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи наукової діяльності.						
Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства	5	2			3	
Тема 2. Структура науки як системи	5	2			3	
Тема 3. Історія становлення та розвитку науки. Наукові революції.	7	2	2		3	
Тема 4. Законодавче забезпечення наукової діяльності у світі та в Україні.	10	2	2		4	2
Тема 5. Методологія та методи наукових досліджень.	10	2		2	4	2
Тема 6. Поняття про наукове дослідження	7	2	2		3	
Тема 7. Особистість вченого та наукові спільноти	7	2	2		3	

Тема 8. Правова охорона об'єктів інтелектуальної власності	7	2		2	3	
Тема 9. Інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності	9	2	2	2	3	
Тема 10. Оформлення та форми результатів наукового дослідження	9	2	2	2	3	
Разом за змістовим модулем 1	76	20	12	8	32	4
Змістовий модуль 2. Навчально-наукова діяльність студентів в університеті.						
Тема 11. Наукова-дослідна робота студентів в університеті	14	4	4		4	2
Тема 12. Методика підготовки, оформлення курсових робіт.	8	2		2	4	
Тема 13. Методика підготовки, оформлення кваліфікаційних робіт.	14	4		4	4	2
Тема 14. Захист і оцінювання кваліфікаційних робіт	8	2		2	4	
Разом за змістовим модулем 2	44	12	4	8	16	4
Усього годин	120	32	16	16	48	8

5-6. Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ) не передбачене

7. Розподіл балів та критерії оцінювання

Дисципліна «Основи наукових досліджень у фізіології» складається з двох змістових модулів та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ (табл. 3).

Таблиця 3

Поточний контроль (max = 40 балів)														Модульний контроль (max = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1														Модуль 3		
														МКР 1	МКР 2	
T 1	T2	T 3	T4	T 5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	30	30	100
2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	

60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування. Оцінка з відповідних тем включає по 2 бали за виконання кожної практичної роботи.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово. Модульний зріз передбачає розв'язання 3 відкритих запитань, які складаються на основі лекційного курсу, практичних робіт і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за один модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає екзамен. На залік виноситься *60 балів* (по 20 балів за кожне запитання), а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Для складання заліку потрібно набрати не менше 60 балів за 100-бальною шкалою.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні:

1. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы / Архангельский С. И. – М.: Высш. шк., 1980. – 368 с.
2. Белуха Н. Т. Основы научных исследований в экономике / Белуха Н. Т. – К.: Вища шк., 1985. – 215 с.
3. Белуха Н. Т. Практикум по основам научных исследований /

Белуха Н. Т. – К.: Киев. торг.-экон. ин-т, 1980.– 82 с.

4. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник / Белуха Н. Т. – К.: АБУ, 2002.– 480 с.

5. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: Підручник / Белуха Н. Т. – К.: Вища шк., 1997.– 271 с.

6. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень / Грищенко І. М., Григоренко О. М, Борисенко В. О. – К.: Київ. нац. торг.-экон. ун-т, 2001.– 186 с.

7. Грушко Щ. Л. Основы научных исследований / Грушко Щ. Л., Сиденко В. М.– Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1983.– 200 с.

8. Економічна статистика: Навч. посіб. / О. І. Кулинич – Хмельницький: Поділля, 2000.– 286 с.

9. Костюков В. И. Методология научного исследования.– К.: Вища шк., 1976. – 249 с.

10. Пижурин А. А. Основы научных исследований / Пижурин А. А. – М.: 1999. – С. 18-35.

11. Попов В. Н. Основы научных исследований / Попов В. Н. – К.: Вища шк., 1982.–200 с.

12. Попов В. Н. Основы научных исследований / Попов В. Н., Бланк И. А., Иваницкий В. И. – К.: Высш. шк., 1982. – 200 с.

13. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Романчиков В. І. – К.: Центручбової літератури, 2007. – 254 с.

Додаткові:

1. Общий курс физиологии человека и животных / Под ред. А. Д. Ноздрачева и др. – М. : Высшая школа, 1991. – 512 с.

2. Основы физиологии человека / Под ред. Б. И. Ткаченко . – С-Пб, 1994. – 320 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Визначення науки.
2. Значення та роль науки у суспільстві.
3. Понятійний апарат науки.
4. Галузева структура сучасної науки,
5. класифікація науки,
6. фінансування науки.
7. Етапи становлення та розвитку науки.
8. Наукові революції, її критерії та ознаки.
9. Законодавство у сфері наукової діяльності.
10. Фінансування наукової діяльності.
11. Наукові інституції, їх функціонування.
12. Наукова діяльність в університетах світу та в Україні.
13. Поняття методології наукових досліджень.
14. Гіпотеза та докази в наукових дослідженнях.
15. Обговорення, оцінка результатів наукових досліджень.
16. Методи наукових досліджень.
17. Основні методи досліджень у фізіології.
18. Уявлення про наукове дослідження,
19. Ефективність наукових досліджень,
- 20.** Впровадження завершених наукових досліджень.
21. Характеристика особистості вченого,
22. типи вчених,
23. Вчені ступені та звання,
24. Наукові спільноти,
25. Цінності ученого,
- 26.** Етика і відповідальність ученого.
27. Авторські права вченого відкриття,
28. Винаходи, патенти, формула винаходу,

- 29.Порядок оформлення та видачі патентів і свідоцтв.
- 30.Види та джерела наукової інформації,
- 31.Пошук та накопичення наукової інформації,
- 32.Обробка наукової інформації,
- 33.Техніка роботи зі спеціальною літературою.
- 34.Наукова публікація: поняття, функції, основні види;
- 35.Наукова монографія, стаття, тези;
- 36.Методика підготовки та оформлення публікацій;
- 37.Форми звітності наукового дослідження.
- 38.Наукові підрозділи університетів та інших наукових установ.
39. Види студентських наукових робіт.
- 40.Структура і види наукового дослідження студента,
- 41.Етапи наукового дослідження,
- 42.Формулювання теми, актуальності, мети за завдань дослідження,
- 43.Вибір методів проведення дослідження,
- 44.Наукові гіпотези та факти.**
45. Загальні вимоги до структури курсових робіт.
46. Порядок та процедура вибору,
47. Затвердження теми курсових робіт.
- 48.Захист курсових робіт.
- 49.Загальні вимоги до підготовки та оформлення кваліфікаційних бакалаврських, дипломних та магістерських робіт.
- 50.Загальні вимоги до захисту кваліфікаційних робіт.
- 51.Підготовка та структура доповіді.
- 52.Підготовка презентацій.
- 53.Оцінювання кваліфікаційних робіт.**